

Til: Stortingets utdannings- og forskningskomite Kopi:
Fra: KA v/Jens A. Bjelland og Marit Brandt Lågøy Dato: 5. januar 2022
Re: Høringssvar til representantforslag om profittfrie barnehager

Høringssvar til representantforslag om profittfrie barnehager

KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige og ideelle virksomheter organiserer om lag 450 arbeidsgivere. Blant våre medlemmer er hele Den norske kirke, Kirkens SOS og IKO – kirkelig pedagogisk senter. Flere steder i landet driver menigheter i Den norske kirke barnehager, ofte kalt menighetsbarnehage. Disse er dermed organisert gjennom oss, og de ansatte følger KAs tariff. KAs medlemmer driver i dag 54 barnehager, som alle har til felles at de er profittfrie, ideelt drevne barnehager med særlig kristent formål.

Vi vil med dette gi våre innspill til forslaget fra representantene Moxnes, Bae Nyholt, Aydar, Lysbakken og Øvstegård.

Positive til skille mellom ideelle og kommersielle barnehager – skeptisk til kommunal forkjøpsrett

KA imøteser representantenes ønske om å legge bedre til rette for ideelle aktører i barnehagesektoren, og støtter forslaget om at det skal lages en definisjon av hva en ideell aktør er, og at denne skal kunne brukes til å skille mellom ideelle og kommersielle barnehager – jamfør representantenes forslagspunkt 3.

Samtidig vil vi påpeke at det er avgjørende at Stortinget i sin iver etter å skape profittfrie velferdstjenester, ikke iverksetter tiltak som rammer alle private aktører likt, og dermed også de ideelle. Dette er noe som allerede har skjedd i regjeringens kutt i pensjonstilskuddet, der en toårig overgangsordning for enkeltstående barnehager langt fra veier opp for ulempene et slikt kutt gir.

Våre barnehager preges av høye pensjonsutgifter, da de fleste ble startet på 1970- og 80-tallet, og har offentlig tjenstepensjon. Som enkeltstående barnehager har de også høyere administrasjonskostnader per barn, jamfør Telemarksforsknings rapporter til departementet de senere årene. Alle tiltak som rammer hele sektoren uten å skille på ideell versus kommersiell skaper dermed et økt trykk blant våre medlemmer for å selge eller legge ned virksomheten; konsekvensen er ofte at de blir kjøpt opp av de store kommersielle kjedene. Dermed er konsekvensen av slike tiltak nettopp at de kommersielle kjedene vokser seg større, og mangfoldet blir mindre.

Vi ser den samme problematikken i forslaget om kommunal forkjøpsrett ved salg av private barnehager. Livssynsbarnehager, altså barnehager som driver med særlig kristent formål jamfør barnehagelovens § 1 a, utgjør i dag ca 10% av landets private barnehager. Nylig kjøpte Bergen kommune opp barnehagene i Akasia-konsernet. Dermed ble ni kristne, ideelle barnehager kommunalisert, og bruken av utvidet kristen formålsparagraf bortfalt. Dersom kommunene får forkjøpsrett hver gang en kristen ideell barnehage vurderes solgt, vil det bety at aktører som kunne drevet barnehagen videre som livssynsbarnehage, ikke vil få muligheten til det. Det vil på sikt føre til mindre mangfold i barnehagesektoren gjennom en kommunalisering av

kristne barnehager. Vi vil derfor sterkt fraråde komiteen å stille seg bak representantenes forslagspunkt 6.

Pensjonsutgifter bør dekkes etter regning

Da KAs medlemsbarnehager for flere tiår siden ble etablert, var det en forutsetning at barnehagene skulle ha samme pensjonsordning som de kommunale barnehagene. Dermed har de i dag en offentlig tjenstepensjonsordning. De fleste av våre medlemsbarnehager må dermed søke kommunen om dekning utover det som til nå har vært et pensjonstilskudd på 13%. Problemet er at ordningen har vært begrenset oppad til kommunens egne pensjonsutgifter – og mange steder har våre barnehager hatt høyere pensjonsutgifter enn kommunen, fordi kommunen har etablert nye barnehager med yngre ansatte, og dermed fått lavere utgifter.

KA er derfor svært positive til forslagspunkt 7, om at pensjonstilskuddet skal svare til de reelle pensjonsutgiftene hver enkelt barnehage har. Dette vil si pensjonstilskudd etter regning, som vil gi en helt presis beregning, samt spare våre medlemmer for mye unødvendig byråkrati med søknadsrunder til kommunene.

Skeptiske til eget rettssubjekt

I representantforslagets forslagspunkt 8, bes Stortinget om å videreføre arbeidet fra Storberget-utvalget, blant annet med å se på om det skal stilles krav om at hver enkelt barnehage må organiseres som et eget rettssubjekt.

Dette er vi skeptiske til. Årsakene er flere: I forbindelse med høringen til ny økonomiforskrift høsten 2021 kom det tydelig fram at man kan oppnå samme grad av transparens gjennom andre typer krav til rapportering og regnskap. Høringsforslaget den gang inneholdt derfor heller ikke et forslag om krav til eget rettssubjekt. For vår del handler dette først og fremst om hvordan våre medlemsbarnehager er organisert: Noen er aksjeselskaper eid av et sokn, noen er stiftelser, mens cirka 25 av våre medlemsbarnehager er direkte underlagt et sokn i Den norske kirke. Det vil si at menighetsrådet er barnehagens styrende organ og de ansatte er ansatt i soknet, med enten menighetsrådet eller kirkelig fellesråd som arbeidsgiver.

For denne gruppen barnehager er nærheten mellom menighetsrådet som soknets strategiske styre og barnehagen svært viktig. Menigheter som driver barnehage, anser barnehagen som deres viktigste kontaktpunkt mot småbarnsfamilier i soknet. Dersom det ble nødvendig å skille barnehagene ut fra menighetens virksomhet, vil det kunne føre til større avstand mellom eier og barnehage, mellom menighet og folk. Det vil kunne svekke menighetenes motivasjon til å drive barnehage, og dermed også mangfoldet i barnehagetilbudet til landets familier.